

ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ภาครัฐและผู้นำท้องถิ่น
เกี่ยวกับแนวทางการจัดโครงการการศึกษาออกระบบโรงเรียน
เรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ จังหวัดฉะเชิงเทรา

นางจุฬาลักษณ์ สันตพัฒน์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาการศึกษาออกโรงเรียน

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2536

ISBN 974-582-832-7

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

019678 I16280532

OPINIONS OF CIVIL SERVANTS AND LOCAL LEADERS CONCERNING
PROJECT GUIDELINES FOR ORGANIZING NON-FORMAL EDUCATION ON
THE CONSERVATION OF CHANGWAT CHACHOENGSAO FOREST RESOURCES

Mrs. Julaluck Suntudprom

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
For the Degree of Master of Education
Department of Non-Formal Education
Graduate School
Chulalongkorn University

1993

ISBN 974-582-832-7

จุฬาลักษณ์ สันตพัฒน์ : ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ภาครัฐและผู้นำท้องถิ่นเกี่ยวกับ
แนวทางการจัดโครงการการศึกษาอกระบบโรงเรียน เรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้
จังหวัดฉะเชิงเทรา (OPINIONS OF CIVIL SERVANTS AND LOCAL LEADERS
CONCERNING PROJECT GUIDELINES FOR ORGANIZING NON-FORMAL
EDUCATION ON THE CONSERVATION OF CHANGWAT CHACHOENSAO FOREST
RESOURCES) อาจารย์ที่ปรึกษา : ศาสตราจารย์อุ้นตา นพคุณ , รองศาสตราจารย์
ดร.สุภาพ วาดเขียน, 160 หน้า. ISBN 974-582-832-7

การวิจัยเรื่องนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ภาครัฐและผู้นำท้องถิ่น
เกี่ยวกับแนวทางการจัดโครงการการศึกษาอกระบบโรงเรียน เรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้
จังหวัดฉะเชิงเทรา และเพื่อศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างเจ้าหน้าที่ภาครัฐ และผู้นำท้องถิ่น
เกี่ยวกับแนวทางการจัดโครงการการศึกษาอกระบบโรงเรียน เรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้
จังหวัดฉะเชิงเทรา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ เจ้าหน้าที่ภาครัฐระดับจังหวัดและอำเภอ
จำนวน 5 อำเภอที่มีพื้นที่ป่าไม้ ซึ่งสังกัด 3 กระทรวงหลัก ได้แก่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
กระทรวงมหาดไทย และกระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 35 คน และผู้นำท้องถิ่น จำนวน 277 คน
สำหรับเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถามแบบประเมินค่าที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจำนวน 1 ชุด และ
วิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC+

ผลการวิจัยพบว่า

เจ้าหน้าที่ภาครัฐเห็นด้วยในระดับมากกับแนวทางการจัดโครงการการศึกษาอกระบบโรงเรียน
เรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ในขั้นการวางแผน ขั้นการดำเนินงานตามแผน และขั้นการติดตาม
ประเมินผล และผู้นำท้องถิ่นเห็นด้วยในระดับมากกับขั้นการดำเนินงานตามแผน และขั้นการติดตาม
ประเมินผล และเจ้าหน้าที่ภาครัฐและผู้นำท้องถิ่นมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญที่ระดับ
.05 ทั้งขั้นการดำเนินงานตามแผน และขั้นการติดตามประเมินผล

ภาควิชา การศึกษาอกระบบโรงเรียน
สาขาวิชา การศึกษาอกระบบโรงเรียน
ปีการศึกษา 2535

ลายมือชื่อนิสิตร
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาพร้อม
(Handwritten signatures and initials are present over the lines)

C243831 : MAJOR NON-FORMAL EDUCATION
KEY WORD: NON-FORMAL EDUCATION PROJECT/CONSERVATION OF FOREST
RESOURCES/CHANGWAT CHACHOENGSAO

JULALUCK SUNTUDPROM : OPINIONS OF CIVIL SERVANTS AND LOCAL LEADERS
CONCERNING PROJECT GUIDELINES FOR ORGANIZING NON-FORMAL EDUCATION
ON THE CONSERVATION OF CHANGWAT CHACHOENGSAO FOREST RESOURCES.
THESIS ADVISERS: PROF.OONTA NOPAKUN AND ASSOC.PROF.SUPARP WADKHEN,
Ed.D., 160 PP. ISBN 974-582-832-7

The purposes of this research was to identify, as well as to compare, the opinions of the civil servants and the local leaders concerning project guidelines for organizing non-formal education on the conservation of Changwat Chachoengsao forest resources. The subjects of this study were 35 civil servants from 3 main ministries, the Ministry of Agriculture and Co-operatives, the Ministry of Interior, The Ministry of Education, who work either at the provincial level or in the 5 district areas where the forests still exists, and 277 local leaders. A research rating scale questionair was designed by the researcher in this study, and the data was collected and was analized by the SPSS/PC+ computer program.

Results of the study:

The civil servants highly agreed with the concerning project guidelines for organizing non-formal education on the conservation of forest resources, particularly with the planning stage, implementation stage and follow-up and evaluation stage, whileas the local learders highly agreed with the implementation stage and follow-up and evaluation stage. There were no significant difference ($p > 0.05$) between the opinions of the civil servants and local leaders in both the implementation stage and follow-up evaluation stage concerning the project guidelines

ภาควิชา..... การศึกษานอกโรงเรียน
สาขาวิชา..... การศึกษานอกระบบโรงเรียน
ปีการศึกษา..... 2535

ลายมือชื่อนิติ..... *[Signature]*
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา..... *[Signature]*
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษารวม..... *[Signature]*

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จเรียบร้อยด้วยความดูแลเอาใจใส่อย่างใกล้ชิดจากศาสตราจารย์อุ๋นตา นพคุณ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์ ดร.สุภาพ วาดเขียน อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ ทั้ง 2 ท่านไว้เป็นอย่างสูง

นอกจากนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณผู้มีรายนามต่อไปนี้

ผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้กรุณาตรวจแบบสอบถาม อาจารย์เสวก นักร้อง และอาจารย์ลักขณา นักร้อง ที่กรุณาให้คำปรึกษาในการสร้างแบบสอบถาม ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดนครปฐมที่กรุณาอำนวยความสะดวกทุกประการในการทำวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้ เจ้าหน้าที่และครูอาสาสมัครการศึกษานอกโรงเรียนของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดฉะเชิงเทรา และเจ้าหน้าที่ของสำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอบางคล้า อำเภอแปลงยาว และอำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา อาจารย์ประภาภรณ์ ศรีคำ และอาจารย์โสภณ นนท์ชมพู ที่ให้ความช่วยเหลืออำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคที่ให้ความอนุเคราะห์ในการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ในการวิเคราะห์และพิมพ์วิทยานิพนธ์ในครั้งนี้ และขอขอบคุณพี่ ๆ น้อง ๆ และเพื่อนร่วมงานของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดนครปฐมที่มีส่วนเกี่ยวข้องในความสำเร็จในครั้งนี้

สุดท้ายนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ คุณแม่นิเวศ สันตัตพร้อม คุณสุจินดา พัฒนสิงห์ คุณรังสรรค์ พัฒนสิงห์ คุณเสาวภา ริมโพธิ์เงิน คุณศิริวรรณ อนุวงษา คุณทิพวรรณ อยู่กัลดี คุณพัฒนพงษ์ เบญจจินดา และทุกคนในครอบครัว ขอขอบคุณ คุณวิวัฒนา สันตัตพร้อม และเด็กชายเอกวัฒน์ สันตัตพร้อม ที่ให้ความช่วยเหลือทุกอย่าง และเป็นกำลังใจแก่ผู้วิจัยอย่างสูงสุดเสมอมา

จุฬาลักษณ์ สันตัตพร้อม

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ณ
สารบัญแผนภูมิ	ฐ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
ขอบเขตของการวิจัย	4
ข้อตกลงเบื้องต้น	5
ข้อจำกัดของการวิจัย	5
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	7
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
แนวคิดและทฤษฎีการ จัดโครงการ การศึกษานอกระบบโรงเรียน	9
การจัดสิ่งแวดลอมศึกษา เพื่อการอนุรักษทรัพยากรป่าไม้	21
หน่วยงานภาครัฐที่มีบทบาทหน้าที่ในการจัดการศึกษานอกระบบ	
โรงเรียนเพื่อการอนุรักษทรัพยากรป่าไม้	38
ความสำคัญของผู้นำท้องถิ่นกับการอนุรักษทรัพยากรป่าไม้	39
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	41
สรุปกรอบความคิดในการวิจัย	48
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย	51
การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	51
การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	51
การสร้างเครื่องมือในการวิจัย	54

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
การเก็บรวบรวมข้อมูล	56
การวิเคราะห์ข้อมูล	58
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	60
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	111
ผลการวิจัย	113
อภิปรายผลการวิจัย	121
ข้อเสนอแนะ	132
เอกสารอ้างอิง	135
ภาคผนวก	142
ประวัติผู้เขียน	160

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	อัตราการเปลี่ยนแปลงเนื้อหาป่าไม้ระหว่างปี พ.ศ. 2528-2531 (3 ปี) ทั่วประเทศไทยโดยแยกเป็นรายภาค	22
2	ขนาดของกลุ่มตัวอย่างเจ้าหน้าที่ภาครัฐทั้งระดับจังหวัด และอำเภอ จำแนกตามตำแหน่ง/หน้าที่	52
3	ขนาดของกลุ่มตัวอย่างผู้นำท้องถิ่น จำแนกตามตำแหน่ง/หน้าที่	53
4	จำนวนแบบสอบถามที่เก็บรวบรวมได้และมีความสมบูรณ์ของกลุ่มผู้นำท้องถิ่น	58
5	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ ..	61
6	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอายุ ..	62
7	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามตำแหน่งงาน	63
8	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามระยะเวลาการดำรงตำแหน่ง	64
9	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามระดับการศึกษา	65
10	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอาชีพครอง	66
11	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามการผ่านการอบรมเรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้	67
12	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามการรับรู้เรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้จากหน่วยงานหรือสื่ออย่างอื่น	68
13	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามแหล่งความรู้อื่นที่ได้รับ	69
14	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามการจัดกิจกรรมหรือโครงการเผยแพร่ความรู้ เรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้	70
15	ค่าเฉลี่ย (\bar{X}), ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ภาครัฐและผู้นำท้องถิ่น จำแนกรายลำดับขั้นตอน	71

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
16	ค่าเฉลี่ย (\bar{X}), ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ความ คิดเห็นของเจ้าหน้าที่ภาครัฐและผู้หน้าที่ท้องถิ่น จำแนกรายด้าน	72
17	ค่าเฉลี่ย (\bar{X}), ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ความ คิดเห็นในขั้นการวางแผน ด้านการกำหนดกลุ่มเป้าหมาย ของ เจ้าหน้าที่ภาครัฐ จำแนกรายข้อ	73
18	ค่าเฉลี่ย (\bar{X}), ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ความ คิดเห็นในขั้นการวางแผน ด้านการประเมินความต้องการของ กลุ่มเป้าหมายของเจ้าหน้าที่ภาครัฐ จำแนกรายข้อ	75
19	ค่าเฉลี่ย (\bar{X}), ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ความ คิดเห็นในขั้นการวางแผน ด้านการกำหนดวัตถุประสงค์การจัด โครงการ ของเจ้าหน้าที่ภาครัฐ จำแนกรายข้อ	77
20	ค่าเฉลี่ย (\bar{X}), ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ความ คิดเห็นในขั้นการวางแผน ด้านการรวบรวมและเลือกทรัพยากร แหล่งการเรียนรู้ ของเจ้าหน้าที่ภาครัฐ จำแนกรายข้อ	78
21	ค่าเฉลี่ย (\bar{X}), ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ความ คิดเห็นในขั้นการวางแผน ด้านการมีส่วนร่วมของกลุ่มเป้าหมาย และด้านการวางแผนติดตามประเมินผล ของเจ้าหน้าที่ภาครัฐ จำแนกรายข้อ	80
22	ค่าเฉลี่ย (\bar{X}), ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ความ คิดเห็นในขั้นการดำเนินงานตามแผน ด้านวัตถุประสงค์การ เรียนรู้ ของเจ้าหน้าที่ภาครัฐและผู้หน้าที่ท้องถิ่น จำแนกรายข้อ	81
23	ค่าเฉลี่ย (\bar{X}), ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ความ คิดเห็นในขั้นการดำเนินงานตามแผน ด้านเนื้อหาหรือข้อความรู้ จำแนกรายข้อ	82
24	ค่าเฉลี่ย (\bar{X}), ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ความ คิดเห็นในขั้นการดำเนินงานตามแผน ด้านวิธีการ และ สื่ออุปกรณ์ที่ใช้ในการถ่ายทอดความรู้ ของเจ้าหน้าที่ภาครัฐ และผู้หน้าที่ท้องถิ่น จำแนกรายข้อ	84

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
25	ค่าเฉลี่ย (\bar{X}), ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ความ คิดเห็นในชั้นการติดตามประเมินผล ด้านการติดตามประเมินผล ของเจ้าหน้าที่ภาครัฐและผู้นำท้องถิ่น จำแนกรายชื่อ	87
26	ค่าเฉลี่ย (\bar{X}), ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ความ คิดเห็นในชั้นการติดตามประเมินผล ด้านการทบทวน และ ปรับปรุงแผนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และด้านการจัดกิจกรรม ต่อเนื่อง ของเจ้าหน้าที่ภาครัฐและผู้นำท้องถิ่น จำแนกรายชื่อ	89
27	ค่าเฉลี่ย (\bar{X}), ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ความ คิดเห็นในชั้นการติดตามประเมินผล ด้านการรายงานผล ของ เจ้าหน้าที่ภาครัฐและผู้นำท้องถิ่น จำแนกรายชื่อ	90
28	เปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างเจ้าหน้าที่ภาครัฐและ ผู้นำท้องถิ่น จำแนกรายลำดับขั้นตอน	91
29	เปรียบเทียบความคิดเห็น ระหว่างเจ้าหน้าที่ภาครัฐ และ ผู้นำท้องถิ่น จำแนกรายด้าน	92
30	เปรียบเทียบความคิดเห็นในชั้นการดำเนินงานตามแผน ด้าน วัตถุประสงค์การเรียนรู้ ระหว่างเจ้าหน้าที่ภาครัฐ และ ผู้นำท้องถิ่น จำแนกรายชื่อ	93
31	เปรียบเทียบความคิดเห็นในชั้นการดำเนินงานตามแผน ด้าน เนื้อหาหรือข้อความรู้ ระหว่างเจ้าหน้าที่ภาครัฐและผู้นำท้องถิ่น จำแนกรายชื่อ	94
32	เปรียบเทียบความคิดเห็นในชั้นการดำเนินงานตามแผน ด้าน วิธีการและสื่ออุปกรณ์ที่ใช้ในการถ่ายทอดความรู้ ระหว่าง เจ้าหน้าที่ภาครัฐและผู้นำท้องถิ่น จำแนกรายชื่อ	96
33	เปรียบเทียบความคิดเห็นในชั้นการดำเนินงานตามแผน ด้าน การติดตามประเมินผล ระหว่างเจ้าหน้าที่ภาครัฐ และ ผู้นำท้องถิ่น จำแนกรายชื่อ	99
34	เปรียบเทียบความคิดเห็นในชั้นการติดตามประเมินผล ด้าน การทบทวนและปรับปรุงแผนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และด้าน	

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
	การจัดกิจกรรมต่อเนื่อง ระหว่างเจ้าหน้าที่ภาครัฐ และ ผู้นำท้องถิ่น จำแนกรายชื่อ	102
35	เปรียบเทียบความคิดเห็นในชั้นการติดตามประเมินผล ด้าน การรายงานผล ระหว่างเจ้าหน้าที่ภาครัฐและผู้นำท้องถิ่น จำแนกรายชื่อ	104

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่		หน้า
1	หลักการจัดการศึกษานอกโรงเรียนของกรมการศึกษานอก โรงเรียน	10
2	กระบวนการจัดโครงการการศึกษานอกระบบโรงเรียน	13
3	กระบวนการวางแผนการจัดการเรียนการสอนผู้ใหญ่	16
4	สาเหตุของการทำลาชป่าไม้	26